

Lövith Egon A Műtermében

A műtermem van ezen a képen. A kép 1969-ben készült Kolozsváron. A fényképészeim közül készítette valaki a képet, volt nekem vagy 2-3 fényképészem, akik jöttek és lefényképezték a munkáimat. Amikor létrejött a Ion Andreescu intézet, akkor már létezett az Uniunea Artistilor Plastici [Képzőművészek Egyesülete], én tagja voltam diákkorom óta. A bukaresti Unio mintájára lett a kolozsvári Uniunea Artistilor Plastici. Ciupeék alapították [többek között Aurel Ciupe, a kolozsvári képzőművészeti intézet igazgatója]. Az Egyetemi könyvüzlet fölött van most is az iroda, ott gyűltünk össze. Ők akkor tudták, hogy kerestem a lehetőséget, hogy legyen nekem műtermem, miután végzek. A tanárom, Irinescu kapta a helyet, ami most az enyém, de ő visszament talán Bukarestbe, s 1953-ban felajánlotta nekem. A műterem a központban van. Nem volt csak egy vízvezeték, és egy körte égett ott fenn. Miután megkaptam, én vezettem be a gázt, egy csomó pénzért műteremmé alakítottam át. 1957-ben csináltam egy csomó paraszttémájú szobrot, például a 907-et. ?Kilencszázhet? -- ez volt a neve a szobornak [1907, egy román parasztfelkelés emlékére.

-- A szerk.]. Mexikóban, indiánok között nőttem fel, és láttam, milyen a földmunka. És az volt a baj, hogy olyan parasztokat csináltam, akik soványak voltak, hasonlóak a mexikói földművesekhez. Egy szobrász kollégám, aki ott volt a szobrászaton, anélkül, hogy szólt volna, írt egy rettenetesen letoló cikket, ami a helybeli román újságban, a ?Frătiá?-ban [Testvériség] jelent meg: ?Lövith csúfot úz a román parasztból, Lövith parasztja inkább a szúnyoghoz hasonlít? -- mert soványak voltak, és kínlódtak. Négy sovány parasztot csináltam egy fa alatt, ahol fent a varjak már várják, hogy ezek halálra vannak ítélve. Gipszből voltak, ki kellett volna önteni. Egy darabot hagytam meg, a többit mind összetörtem dühömben. Sokan mondták, meg vagy örülve. Azt mondtam: ?Nekem elég volt ebből, én nem nyúlok többet ilyen témához.? Az elégtétel az volt, hogy 2002-ben a kolozsvári Művészeti Múzeum kérte tőlem, hogy adjam nekik azt a parasztomat, amit nem törtem össze. Én saját magam vittem oda kocsival. Már Gheorghiu-Dej ideje alatt, az 1950-es években készítettem egy két és fél méteres szobrot a deportáltakról: három figurával -- csontvázzá aszott emberek -- a felszabadulást ábrázoltam, de nem fogadták túl jól a minisztériumban. Megvette a bukaresti múzeum, de pár év után kaptam egy üzenetet Bukarestből a minisztériumból, hogy vegyem tudomásul, a munkám nagyon rossz állapotban van. Én mondtam, hajlandó vagyok felutazni és kijavítani, de nem reagáltak le, s a munkát eltüntették.